

Succes!

Rekenen

1F R4

Dagelijks leven

Dit boekje gaat over wat je op een gewone dag en in je vrije tijd doet en over een feestje voorbereiden.

Taal voor
het Leven

1F R4

Katern niveau 1F, *Dagelijks leven*

Dit boekje is onderdeel van de methode Succes!

Met dit boekje kun je oefenen met rekenen.

De niveaus van dit boekje voor taal en rekenen zijn:

- Taal: 1F
- Rekenen: 1F

Rekendoelen:

Op niveau 1F reken je in herkenbare situaties, eventueel met hulp.

Je oefent met:

- Rekenen met tijd
- Aflezen van tabellen en een staafgrafiek
- Rekenen met maten: inches en centimeters
- Meten van lengtes
- Gebruiken van een plattegrond en schaal
- Rekenen met geld
- Rekenen met hoeveelheden: liter, milliliter en gram
- Rekenen met verhoudingen bij een recept

Achterin het boekje staat een instructie voor de begeleider. Lees deze vooraf.
Daarin staan algemene aanwijzingen en aanwijzingen bij sommige opdrachten.

VOORUITKIJKEN

Bespreek de afbeeldingen.

- Wat doe jij meestal op een dag? En wat doen je huisgenoten?
- Hoeveel tijd besteed jij aan het huishouden?
- Hoeveel vrije tijd heb je? Wat doe je in je vrije tijd?
- Wat doe je als je een feestje hebt? Maak je dan zelf hapjes of een taart?

In dit boekje staan de volgende onderwerpen:

☐	1 Wat doe je op een dag?	p. 4
☐	2 Waar past de TV?	p. 10
☐	3 Sporten en spelletjes	p. 14
☐	4 Een feestje voorbereiden	p. 18

Welke onderwerpen vind je interessant?
Kruis deze aan.

1. WAT DOE JE OP EEN DAG?

OPDRACHT 1

De man van Elmina gaat elke ochtend om 7:00 uur naar zijn werk.
Elmina zorgt dan voor de kinderen, Raf van 5 jaar en Anna van 7 jaar.
Ze brengt de kinderen om 8:15 uur naar school.
De school begint om half negen.

Bekijk het schema hieronder.

Activiteit	Tijd van ... tot ... uur	Duur in minuten
Opstaan		
Kinderen wakker maken		
Jassen aantrekken	8:10 - 8:15 uur	5 minuten
Naar school gaan	8:15 uur	

- Bedenk wat Elmina allemaal moet doen, voor de kinderen naar school gaan.
- Bedenk ook hoe lang dat duurt.
- Vul de activiteiten van Elmina in het schema in.
- Wat doe jij in de ochtend? Lijkt de ochtend van Elmina op die van jou?
Wat is hetzelfde en wat is anders?
Bespreek dit samen.

OPDRACHT 4

Lees de strip hieronder over de middag van Elmina.

 <p>Na haar werk haalt Elmina om half 3 de kinderen uit school. Ze gaan naar huis.</p>	<p>De kinderen spelen en Elmina doet het huishouden.</p> 	 <p>Van 16.00 - 17.00 hebben de kinderen zwemles.</p> <p>Elmina brengt ze en haalt ze ook weer op.</p> <p>Ondertussen doet ze boodschappen.</p>
<p>Als ze weer thuis zijn gaat Elmina koken.</p> 	 <p>Om 18.30 komt haar man thuis</p> <p>en gaan ze eten.</p>	 <p>De kinderen gaan om acht uur naar bed.</p>

Vul de activiteiten van Elmina in het schema in. Zet ook de tijden erbij.

Activiteit	Tijd van ... tot ... uur	Duur in minuten
Kinderen ophalen	14:30 - uur	
Kinderen naar bed brengen	20:00 -20:30 uur	30 minuten

OPDRACHT 5

Wat doe jij allemaal op een gewone dag?

Wat doe jij allemaal vandaag?

Bespreek het samen.

Activiteit	Tijd van ... tot ... uur	Duur in minuten
Ik sta op		
Ik ga naar bed		

Zet jouw activiteiten in het schema hierboven.

Zet ook de tijden erbij.

Maak daarna de vragen hieronder en bespreek ze samen.

- Hoeveel tijd besteed je aan het huishouden? _____
- Hoeveel aan werk en school? _____
- Hoeveel vrije tijd heb je? _____
- Hoeveel uren slaap je? _____

OPDRACHT 6

Hoeveel slaap heb je nodig?
 Bespreek het schema hiernaast.
 Wat staat er in het schema?
 Beantwoord de vragen.

- Hoeveel uur slaap heb jij nodig?

- Je wil om 7:00 uur opstaan.
 Hoe laat moet je dan naar bed om genoeg te slapen?

- De kinderen van Elmina zijn 5 en 7 jaar.
 Ze gaan om 20:30 uur slapen en staan om 7:00 uur op.
 Slapen zij genoeg?

Elmina zegt:

'Je slaapt eenderde deel van je leven.'

- Klopt het wat Elmina zegt?
 Bespreek het samen.

HOEVEEL SLAAP <i>heb je nodig?</i>	
Pasgeborenen (0 tot 3 maanden)	14 - 17 uur
Baby's (4 tot 11 maanden)	12 - 15 uur
Peuters (1 tot 2 jaar)	11 - 14 uur
Kleuters (3 tot 5 jaar)	10 - 13 uur
Schoolgaande kinderen (6 tot 13 jaar)	9 - 11 uur
Tieners (14 tot 17 jaar)	8 - 10 uur
Jong-volwassenen (18 tot 23 jaar)	7 - 8 uur
Volwassenen (24 tot 64 jaar)	7 - 9 uur
Ouderen (65+ jaar)	7 - 8 uur

OPDRACHT 7

Mannen en vrouwen doen andere dingen op een dag.
 Bekijk de tabel hieronder.
 Het gaat over uren per week.

seks	betaald werk	scholing	zorg voor huishouden	zorg voor anderen	totaal
mannen	25,3	3,3	15,4	2,1	46,0
vrouwen	15,9	3,3	22,8	3,7	45,7

- Bespreek de verschillen tussen de mannen en vrouwen.
- Vergelijk dit met wat jij op een gewone dag doet.
 Wat is hetzelfde? Wat is anders?

OPDRACHT 8

Onderzoekers hebben uitgezocht wat mensen in Nederland in een gewone week doen. Daarvan hebben ze een staafgrafiek gemaakt.

Bekijk de grafiek.

- Bespreek de grafiek samen.
- Wat staat er in de grafiek? Beantwoord de vragen.

- Op welke dag van de week hebben mensen de minste vrije tijd?

- Hoeveel tijd gebruiken mensen in één week voor betaald werk en scholing?

- Vergelijk wat jij in een gewone week doet (zie opdracht 5) met de grafiek: wat is hetzelfde wat is anders?
Bespreek het samen.

2. WAAR PAST DE TV?

OPDRACHT 9

In de tabel zie je wat mensen op een gewone dag doen. Bekijk de informatie in de tabel en bespreek het samen. Beantwoord daarna de vragen.

	uren per dag
'verplichte' tijd	6 uur en 36 minuten
persoonlijke tijd	11 uur en 4 minuten
vrije tijd	6 uur en 16 minuten

- Hoeveel uur vrije tijd hebben mensen ongeveer per dag? _____
Hoeveel uur is dat per week? _____
- Marina zegt:
'Een kwart van de uren per dag is voor vrije tijd.'
Klopt dat? Bespreek het samen.
- Hoeveel uur vrije tijd heb jij per dag? Hoeveel per week? _____
- Wat doe jij allemaal in je vrije tijd en hoeveel tijd gebruik je daarvoor?
Bespreek het samen.

OPDRACHT 10

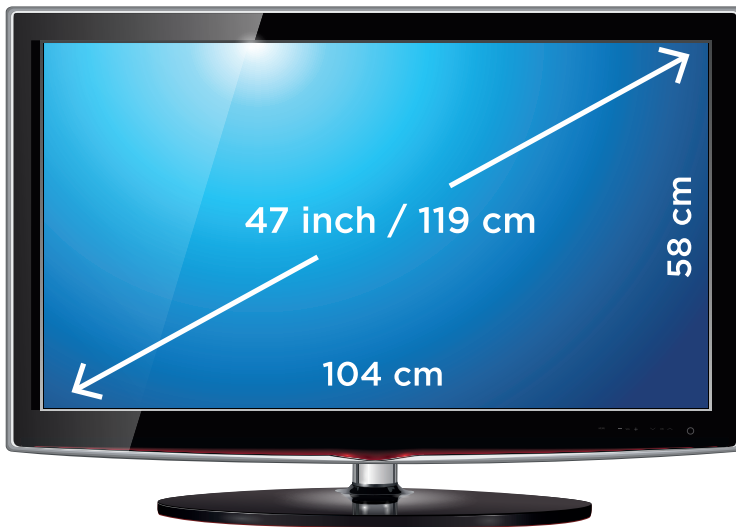
Mensen in Nederland keken in 2018 gemiddeld 173 minuten TV per dag.

- Hoeveel uur is dat ongeveer? _____
- Vind je dit veel of weinig? Bespreek het samen.
- Hoeveel uur per dag kijk jij TV? _____

OPDRACHT 11

Piet kijkt in zijn vrije tijd graag sport op TV.

Hier zie je een plaatje van het televisiescherm van Piet met de maten.

- Is dit een groot of een klein scherm? Hoe weet je dat?

Neem een rol schilderstape en plak met tape de maat van deze televisie op de muur of de tafel.

- Is jouw televisie groter of kleiner dan deze televisie?
Wat denk je? Bespreek het samen.

INCH EN CM

Inch is een maat uit Engeland.
1 inch is ongeveer 2,5 centimeter.

Inches zie je wel eens op een meetlint of liniaal.
De grootte van een TV-scherm wordt vaak in inches aangegeven.

[Zie: Rekenkaart](#)

- Klopt het dat 47 inch = 119 cm?
Hoe heb je dat berekend?

OPDRACHT 12

Om het beeld goed te zien, moet je niet te dichtbij de TV zitten maar ook niet te veraf. De afstand van jou tot de TV heet de 'kijkafstand'.

Bekijk en bespreek de tabel met informatie over kijkafstanden.

- Wat betekenen 'Maximale' en 'Minimale'?
Bespreek het samen.
- Wat wordt bedoeld met 1,2 m?
En wat met 3,95 m?

Scherm grootte (in inches)	Minimale kijkafstand (meter)	Maximale kijkafstand (meter)
28	1,00 m	2,15 m
30	1,10 m	2,30 m
32	1,20 m	2,45 m
36	1,30 m	2,75 m
38	1,40 m	2,90 m
40	1,50 m	3,00 m
42	1,60 m	3,25 m
46	1,70 m	3,45 m
48	1,85 m	3,65 m
50	1,90 m	3,80 m
52	1,95 m	3,95 m
54	2,00 m	4,15 m
56	2,13 m	4,25 m
58	2,18 m	4,35 m
60	2,25 m	4,50 m

METERS EN CENTIMETERS

1 meter = 100 centimeter

1 m = 100 cm

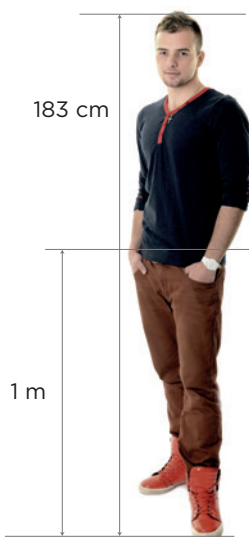
Jan is 1,83 m lang.

Jan is 1 meter en 83 centimeter.

Jan is 183 cm.

1,5 meter is 1 meter en 50 cm.

1,05 meter is 1 meter en 5 cm.

Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 13

Gebruik de tabel op pagina 12 om de vragen te beantwoorden.

- Wat is een goede kijkafstand voor een TV van 32 inch? _____
 - Hoeveel verschil zit er tussen de minimale en maximale kijkafstand bij een TV van 40 inch?
En bij een TV van 32 inch? En van 54 inch?
-

- Een TV van 39 inch staat niet in de tabel. Welke kijkafstanden passen bij deze TV?
-

- Kies een schermgrootte.
Waar kan deze TV dan het beste staan vanaf de stoel waar jij nu zit?
Meet de afstand en plak de tape op de grond waar de TV moet staan.

OPDRACHT 14

Dit is de plattegrond van de woonkamer van Piet.

De TV staat tegenover de bank. Teken de plaats van de TV in de plattegrond.

- Wat is de afstand tussen de bank en de TV? _____
- Welke schermgroottes passen het beste bij deze kijkafstand? _____

Hoe zit dat bij jou thuis?

Meet thuis hoe groot jouw TV is. Meet ook de afstand tussen de bank en de TV.

- Klopt de kijkafstand met de tabel? _____

	Sport	Kosten
Fabian 8 jaar	Voetbal 	<p>Senioren € 235,-</p> <p>Junioren leeftijd onder 15 jaar t/m onder 19 jaar € 207,-</p> <p>Pupillen leeftijd onder 13 jaar en jonger (incl mini-voetbal) € 183,-</p> <p>G-voetbal (alleen trainingen) € 62,-</p> <p>Niet-spelende leden € 60,-</p>
Ismael 11 jaar	Kickboksen 	<p>Lidmaatschap volwassene € 40 per maand, onbeperkt trainen</p> <p>Lidmaatschap jeugd (16 jaar en jonger) € 30 per maand, onbeperkt trainen</p> <p>10-lessenkaart € 75, maximaal 3 maanden geldig</p> <p>Losse les € 10 - Proefles € 5 - Privéles € 45</p> <p>Leenspullen € 2,50</p> <p>Workshop € 150 ex btw.</p>
Sarah 13 jaar	Dansen 	<p>Inschrijfgeld € 25,00</p> <p>Lesgeld € 8,50 per les</p> <p>Je betaalt voor het hele seizoen.</p> <p>Dat zijn, afhankelijk van de dansdag, ongeveer 38 lessen per seizoen.</p> <p>Tussentijds instromen is mogelijk indien plaats.</p>

OPDRACHT 17

De gemeente betaalt kosten voor kinderen in gezinnen met een laag inkomen. Dit heet een kindpakket.

- Bekijk het schema hiernaast en vul de tabel hieronder in.
- Is er genoeg geld in het kindpakket voor de sport van Fabian, Ismael en Sarah?
Hoeveel blijft er over of hoeveel is er te kort?

0 t/m 3 jaar	€ 225
4 t/m 11 jaar	€ 275
12 t/m 17 jaar	€ 325
18 jaar en ouder	€ 100

		Kosten	Kindpakket	Over/tekort
Fabian (8)	Voetbal	€	€	€
Ismael (11)	Kickboksen	€	€	€
Sarah (13)	Dansen	€	€	€

OPDRACHT 18

Ken jij spelletjes waarbij je moet rekenen? Speel jij wel eens zulke spelletjes? Bespreek het samen.

OPDRACHT 19

In het weekend spelen de kinderen vaak spelletjes met oma.

Ze spelen nu Mens erger je niet.

- Bekijk het speelbord.
Bespreek samen wat je allemaal ziet.
 - Oma heeft zwart en Sarah heeft geel.
Oma wil Sarah van het bord gooien.
Wat moet ze dan gooien met de dobbelsteen?
-

- Fabian (groen) gooit 4.
Waar kan hij allemaal komen met zijn pionnen?
Kruis het aan op het bord.
- Wie staat er volgens jullie het beste voor?

OPDRACHT 20

Oma gaat elke dinsdagavond naar de spelletjesclub. Ze speelt Yahtzee, een spel met 5 dobbelstenen. Hiernaast zie je wat oma heeft gegooid.

- Hoeveel punten zijn dit samen? _____
- Oma wil de punten tellen bij de zessen. Hoeveel punten zijn heeft ze dan? _____

Oma mag nog 1 keer gooien.

Ze legt de zessen apart en gooit de andere drie dobbelstenen.

- Hoeveel punten kan ze nu maximaal halen? _____
 - Bedenk twee verschillende manieren om met 5 dobbelstenen in totaal 18 punten te gooien.
-
-

OPDRACHT 21

Bij Yahtzee krijg je extra punten als je speciale combinaties gooit.

Die zie je op de scorekaart hiernaast.

- Bespreek de scorekaart samen.

Vier getallen op een rij heet een kleine straat.

Je krijgt dan 30 punten.

- Welke kleine straten kun je gooien?

- Op welke verschillende manieren kun je precies 25 punten halen?
Noem er drie.

Om de bonuspunten te verdienen moet men minimaal 3 enen, 3 tweeën enz. tot 3 zessen gooien.

NAAM SPELER:

BOVENSTE HELFT	punten telling	1 ^e spel	2 ^e spel	3 ^e spel	4 ^e spel	5 ^e spel
ENEN	tel alle enen					
TWEEËN	tel alle tweeën					
DRIEËN	tel alle drieën					
VIEREN	tel alle vieren					
VIJVEN	tel alle vijven					
ZESSEN	tel alle zessen					
TOTAAL aantal punten						
EXTRA BONUS: als het puntentotaal 63 of meer is	35 punten					

ONDERSTE HELFT						
THREE OF A KIND 3 dezelfde	totaal v.d. 5 stenen					
CARRÉ 4 dezelfde	totaal v.d. 5 stenen					
FULL HOUSE 3+2 dezelfde	25 punten					
KLEINE STRAAT 4 opeenvolgende nummers	30 punten					
GROTE STRAAT 5 opeenvolgende nummers	40 punten					
YAHTZEE 5 dezelfde	50 punten					
CHANCE vrije keus	totaal v.d. 5 stenen					
TOTAAL aantal punten						
TOTAAL van het hele spel						

OPDRACHT 22

Ismael doet zijn huiswerk voor rekenen.

Hij speelt een spelletje op de computer om de tafels te oefenen.

- Bekijk en bespreek de afbeelding hiernaast.
Welke tafel oefent Ismael?
- Wat is het volgende getal dat Ismael moet kiezen? _____
- Hoe zou jij Ismael helpen met dit spel?

→	12	55	45	46	11	2	20	59	20	34	
	30	7	39	2	2	37	20	55	4	16	
	18	42	24	33	58	40	17	25	44	51	
	28	43	6	17	48	54	12	7	40	34	
	59	20	60	36	30	51	60	58	10	8	
	45	45	29	28	3	22	36	42	18	3	
	22	30	6	24	42	17	31	4	24	44	
	18	54	4	33	18	60	36	54	12	57	
	48	59	7	15	3	52	51	27	46	50	
	36	42	6	60	54	12	18	42	30	60	→

- Maak het spelletje af door de goede route in te kleuren.

4. EEN FEESTJE VOORBEREIDEN

OPDRACHT 24

Jannie gaat een feestje geven. Ze wil dat goed voorbereiden.

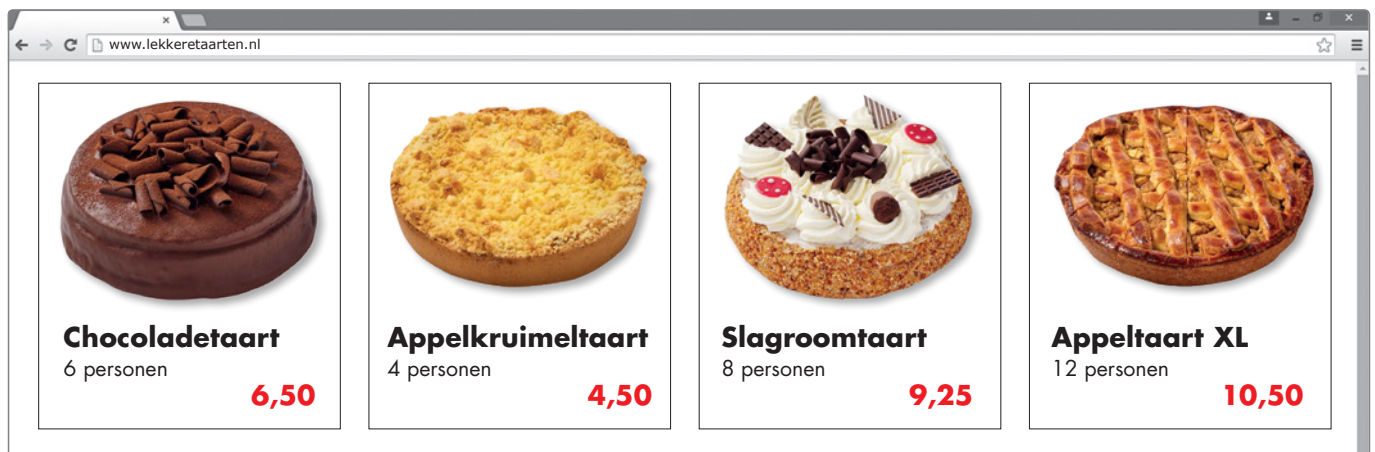
- Wat moet ze allemaal doen?
- Wanneer moet ze dat doen?
Vul het schema in. En bespreek dit samen.

Wat?	Wanneer?	Wie?

OPDRACHT 25

Er komen acht mensen bij Jannie koffie drinken. Zij zorgt voor koffie en taart. Ze bestelt de taart op internet.

- Welke taarten kan Jannie kiezen? Bespreek het samen.
- Welke taart vind jij het voordeligst? Leg ook uit waarom.

The screenshot shows a browser window with the URL www.lekkeretaarten.nl. It displays four cake options in a grid:

Chocoladetaart	Appelkrumeltaart	Slagroomtaart	Appeltaart XL
			
6 personen	4 personen	8 personen	12 personen
6,50	4,50	9,25	10,50

OPDRACHT 26 - zoeken op internet

Je wilt voor acht mensen appeltaart bestellen. Zoek op internet naar een winkel. Welke winkel is het goedkoopst?

	Winkel 1	Winkel 2	Winkel 3	Winkel 4
Naam winkel				
Prijs appeltaart				

OPDRACHT 27

Jannie maakt voor de lunch een grote pan soep. Hiernaast zie je het recept voor 6 personen.

Jannie maakt de soep voor 15 personen.

- Hoeveel water gebruikt Jannie dan? _____

Schrijf hieronder hoeveel Jannie nodig heeft.

Rundergehakt _____ gram

Groentebouillon _____ blokjes

Soepgroenten _____ gram

Uien _____

Hoeveel denk je dat deze ingrediënten ongeveer kosten?

Zoek de prijzen op in een folder van een supermarkt of op internet.

Ingrediënten

- 300 gr rundergehakt
- 1 tl paprikapoeder
- 1 teentje knoflook
- snufje peper en zout
- 1200 ml water
- 2 blokjes groentebouillon
- 250 gr soepgroenten (fijngesneden)
- 1 grote ui
- 1 el boter

OPDRACHT 28 | Berekenen hoeveel water nodig is: zo doen zij het

Hier zie je hoe Jannie en Mila uitrekenen hoeveel water nodig is.

Jannie:
Van 6 naar 15 personen. Ik doe eerst keer 2, dan heb ik 12 personen. Dan doe ik de helft van 6 erbij. 12 + 3 is 15 personen. Dat doe ik ook met het water: 2 keer 1200 en dan 600 ml erbij.

$$2 \times 1200 = 2400$$

$$\begin{array}{r} 2400 \\ + 600 \\ \hline 3000 \end{array}$$

Mila:
Ik doe eerst de helft. Dat is 600 ml voor 3 personen en dan keer 5. Dan heb ik 15 personen en 3000 ml water. Dat is 3 liter.

	:2	x5	
aantal personen	6	3	15
ml water	1200	600	3000
	:2	x5	

Staat jouw manier er ook bij?

Wat deed je hetzelfde? Wat deed je anders?

Bespreek het samen.

TERUGKIJKEN

Blader nog eens door het boekje. Deze rekenwoorden heb je gezien.

- Bespreek elk woord dat je hebt geleerd.
- Geef een voorbeeld of maak een tekening.

Wat vond je moeilijk en wat vond je makkelijk?

Woord	Voorbeeld of tekening
Stafgrafiek, grafiek	
Inch	
Kijkafstand	
Maximaal	
Minimaal	
Meter, centimeter	
Gram	
ml	
tl, el	

INSTRUCTIE BEGELEIDER

1F R4 | Dagelijks leven

WERKEN MET SUCCES!

VOORAF

Succes! Rekenen is bedoeld voor deelnemers die Nederlands kunnen spreken en lezen op niveau 1F. Voor de boekjes op niveau Instroom is enige basale rekenkennis vereist. Het gaat om:

- Tellen tot en met 100 (en terug); ook in stappen van 10;
- Uitspreken van getallen (tot en met duizend en de duizendtallen);
- Vergelijken en ordenen van hele getallen;
- Vlot rekenen tot 20;
- Verdubbelen, halveren, keer 10, gedeeld door 10 met eenvoudige getallen;
- Herkennen en uitspreken van geldbedragen;
- Klok kijken (digitaal en analoog); alleen hele en halve uren.

KENMERKEN EN DIDACTIEK

Rekenen is in deze boekjes bedoeld als het leren omgaan met getallen, met maten en diagrammen in het dagelijks leven. Bij 'rekenen' denken mensen vaak aan het schoolvak op de basisschool. Het tempo waarin het rekenen daar geleerd moest worden, de eisen die daarbij gesteld werden, en de abstractie van sommige onderwerpen, hebben bij veel schoolverlaters en deelnemers aan rekencursussen geleid tot een zekere blokkade bij het zien van rekenopgaven. Ze hadden moeite met rekenen op school, vinden rekenen moeilijk en zijn bang dat ze het niet kunnen.

De term rekenangst valt dan vaak. In deze rekenboekjes worden rekenbegrippen opnieuw geïntroduceerd vanuit betekenisvolle contexten en probleemsituaties. De aanwezige, soms fragmentarische kennis van de deelnemer zal in eerste instantie de aanpak die de deelnemer kiest sturen. Als begeleider probeert u zo dicht mogelijk aan te sluiten bij deze aanpak. Het praten over de aanpak en het reflecteren op andere aanpakken kan de deelnemer helpen om een volgende stap te zetten. Het kan dat de deelnemer het daarna efficiënter aanpakt. Een belangrijk doel van deze boekjes is om de deelnemer met meer zelfvertrouwen rekensituaties aan te pakken.

AANPAK OPDRACHTEN

Aanpak opdrachten

Er zijn verschillende activiteiten, zoals:

- Verkennen en bespreken van de situatie vanuit de leestekst en foto(s);
- Bespreken van de aanpak met de deelnemer. Regelmatig ondersteund door aanpakken van anderen te laten zien, aangeduid met: 'zo doen zij het' (zie ook verderop);
- Bespreken van de resultaten van het schatten, meten of berekenen;

- Werken met de stukjes theorie (herkenbaar aan de blauwe kaders). Deze bieden zo nodig uitleg bij een rekenonderwerp;
- Inzetten van de rekenkaarten die extra uitleg en oefening bieden;
- Aanbieden van verwerkingsopdrachten
- Werken met websites die passen bij het thema en bij de opdrachten in het boekje.

Maak het rekenen ook praktisch. Laat bijvoorbeeld deelnemers iets meten; laat ze bedragen betalen en teruggeven met (speel)geld. Zorg dat de benodigde materialen (zie p.24) beschikbaar zijn.

Stimuleer deelnemers om zoveel mogelijk gegevens van thuis, werk of dagelijkse activiteiten te gebruiken om mee te rekenen. Laat ze eigen materiaal meenemen naar de les. Denk aan: bankafschriften, plattegronden, folders, agenda, kassabonnen, werkrooster, formulieren etcetera. Dit verhoogt de toepassingswaarde en kan ook motiverend werken. Stimuleer deelnemers ook om bepaalde vaardigheden te oefenen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gepast betalen, het werken met verschillende maten en eenvoudige bewerkingen met getallen. Dit oefenen kan speels en vaak ook digitaal.

Elk boekje is opgezet vanuit een thema. Dat betekent dat er meerdere rekenonderwerpen in elk boekje aan bod zullen komen. Kijk met de deelnemer na een activiteit terug op de rekeninhoud en benoem de vaardigheid die aan de orde geweest is. Bij de aanwijzingen per opgave vindt u vaak suggesties voor passende activiteiten om te oefenen.

ZO DOEN ZIJ HET

Regelmatig vind je in de boekjes een opdracht met de titel: "Zo doen zij het". In zo'n opdracht worden verschillende manieren om het probleem (uit een vorige opdracht) op te lossen beschreven. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van ondersteunende visuele rekenmodellen.

In deze opdrachten gaat er niet om dat elke deelnemer verschillende aanpakken leert, maar dat ze zien dat er 'meerdere wegen naar Rome leiden' en dat ieder (en dus ook zij) zijn eigen aanpak mag hebben. Het zien van oplossingen van anderen kan ook helpen om te reflecteren op de eigen aanpak.

Het is belangrijk dat je als begeleider de getoonde strategieën vooraf goed doorneemt en ze begrijpt. Vraag altijd eerst de deelnemer(s) zelf naar haar of zijn aanpak voor je je samen met de deelnemer(s) verdiept in de aanpakken van anderen.

THEMA EN REKENINHOUD

In dit boekje staat het thema dagelijks leven centraal. Het gaat om onderwerpen als: het plannen van activiteiten op een gewone dag; de grootte en beste plek voor een nieuwe tv; sporten en spelletjes spelen door en met kinderen; het voorbereiden van een feestje. Er komen diverse rekenonderwerpen aan bod: rekenen met tijd en geld in dagelijkse situaties staat centraal. Ook het aflezen van tabellen, diagrammen en plattegronden komt voor evenals het eenvoudig rekenen met getallen (bijvoorbeeld bij spelletjes) en verhoudingen (bij recepten). Kopen (en ook betalen) staat niet centraal in dit boekje, daarvoor is er het boekje 'Slim kopen' 1F R2. Materialen: een analoge (speel)klok, meetlinten, schilderstape, dobbelstenen, spelletjes (zie h.3), apparaat met internet toegang.

VOORUITKIJKEN

De afbeeldingen en de vragen zijn bedoeld om aan de praat te raken over het thema en om (voor)kennis te activeren. Het is belangrijk om dicht bij de ervaringen van deelnemer te blijven. Bespreek vooral de dagindeling en de tijd die de deelnemer besteedt aan verschillende soorten activiteiten. De laatste van de vier vragen is meer specifiek en gaat over het geven van een feestje. U kunt altijd zelf andere vragen stellen en daarover praten. Neem samen de inhoudsopgave door en bepaal aan welke onderwerpen de deelnemer gaat werken en in welke volgorde.

1. WAT DOE JE OP EEN DAG?

Bespreek dat de indeling van een normale dag er bij iedereen anders uit kan zien. Dit hangt ervan af of je naar je werk gaat of school of dat je vrij bent; of je alleen bent of een gezin hebt; of je van uitslapen houdt of niet. Deelnemers werken eerst met de tijndeling van een ander Elmine, dan met die van zichzelf en tenslotte met die van de gemiddelde Nederlander.

Tijd: notaties en rekenen

De opdrachten vragen om rekenen met tijd en tijdsduur. Ga na of de deelnemers de gebruikte notaties voor tijd kennen en kunnen uitspreken: 8:15 uur 'kwart over acht' of 'acht uur vijftien'. Kunnen ze 'half negen' ook digitaal noteren als 8:30 u? Let op: we gebruiken hier bij de tijd de dubbele punt, een punt zoals in 8.15 uur mag ook. Gebruik eventueel een klok om tijdsduur te berekenen. Tel dan eerst door naar een heel uur en dan verder. Dit kan ook op een getallenlijn worden gedaan in stappen. Bij tijdsduur komen ook kommagetallen voor zoals 4,5 uur (zie opdracht 2 en 7). De getallen achter de komma zijn niet de minuten maar een deel van een uur (van 60 minuten). Ga na of de deelnemer dit weet. Tenslotte komt het aflezen van een tabel (opdracht 7) en staafgrafiek (opdracht 8) voor. Doe dit aflezen eerst samen met de deelnemer.

OPDRACHT 1

Gebruik de eigen ervaring van de deelnemer om activiteiten en tijden te bedenken die Elmina in de ochtend uitvoert tussen opstaan en kinderen naar school brengen. Deelnemer kan regels open laten of toevoegen.

Antwoorden: kunnen verschillen. Een van de activiteiten zal vrijwel zeker het ontbijt zijn.

OPDRACHT 2

- Bespreek hoe laat Elmina weg zal gaan van school, dat zal afhangen van hoe laat ze aankomt (ergens tussen 8:16 en 8:30) en hoe lang ze blijft: zet ze de kinderen af op het schoolplein, gaat ze mee naar binnen? Blijft ze nog even in de klas? Bespreek ervaringen van deelnemers. Antwoord: kan verschillen. In ieder geval minder dan 60 minuten en ca. 45 minuten.
- Vraag eerst naar de betekenis van 4,5 uur. Dat is 4 uur en een half uur dus 4 uur en 30 minuten. Let op dat de 5 niet 5 of 50 minuten betekent. Tel door vanaf 9:15 uur vier uur erbij is 13:15 u en dan nog een half uur erbij. Antwoord: Ze is om 13:45 (ofwel kwart voor 2) klaar met werken.
- Gebruik als nodig een klok of reken in stappen: eerst 15 minuten tot het hele uur en dan nog 30 minuten erbij. Antwoord: Ze heeft 3 kwartier of 45 minuten.
- Ze werkt 4 dagen van 4,5 uur per week. Berekenen kan door splitsen: 4×4 uur (16 uur) plus 4 keer een half uur (2 uur); of door verdubbelen: 1 dag 4,5 uur dan 2 dagen 9 uur en dan 4 dagen 18 uur. Antwoord: Ze werkt 18 uur

OPDRACHT 3

Laat eerst de duur per dag uitrekenen. Voor woensdag groep 1 en 2 is dat het lastigst. Het kan in stappen: vanaf 8:30 eerst + 30 minuten (9:00) dan + 3 uur (12:00) dan nog 15 minuten. Gebruik een klok of getallenlijn. Het kan ook zo: van 8:30 tot 12:30 is 4 uur. De school is al om 12:15 uit. Dus er moet 15 minuten (een kwartier) af. Antwoord: Raf is 4 keer 6 uur (24 uur) plus 3 uur en 45 minuten op school: dus 27 uur en 45 minuten. Voor Anna is dit: $5 \text{ keer } 6 = 30$ uur.

OPDRACHT 4

Laat deelnemers de informatie uit de strip en hun eigen ervaringen gebruiken om de activiteiten aan te vullen in het schema. Niet alle activiteiten komen voor in de strip en sommige blokjes uit de strip bevatten meer dan één activiteit. Antwoord: Kan verschillen. In ieder geval komen de activiteiten uit de strip voor, tijdsduur kan verschillen.

OPDRACHT 5

Deelnemers maken nu hun eigens schema voor vandaag (of een andere 'normale' doordeweekse dag). Activiteiten kunnen al eerder ter sprake zijn geweest. Bespreek nadat het schema is ingevuld welke activiteiten vallen onder huishouden (maak zelf een keuze). Met school wordt hier de eigen school (taalles, rekenles) bedoeld. De verdeling van tijd over soorten activiteiten wordt in opdracht 8 vergeleken met die van de gemiddelde Nederlander Antwoorden: Kunnen verschillen. Opgetelde tijd per dag kan niet meer dan 24 uur zijn (wel minder).

OPDRACHT 6

Bespreek de betekenis van de notatie: 7- 9 uur. Het is geen tijdsduur van 2 uur, maar betekent dat een volwassene tussen de 7 en 9 uur slaapt per nacht nodig heeft. Vraag de deelnemer om bij de opdrachten ofwel één tijdsduur te

kiezen (bijvoorbeeld het midden) ofwel te rekenen met een minimum en een maximum. De deelnemer moet kunnen terugrekenen met tijd. Bespreek ook het patroon in de tabel: hoe ouder, hoe minder slaap nodig.

Antwoorden:

- Hangt af van de leeftijd van de deelnemer. Waarschijnlijk 7 - 9 uur
- Hier moet de deelnemer terugrekenen vanaf 7:00 uur. Dit kan met hulp van een (getekende) klok of getallenlijn. De deelnemer kan ook 'proberend' te werk gaan: kies een bedtijd en tel vanaf daar de slaapduur erbij. Pas de bedtijd aan als je niet om 7:00u bent uitgekomen. Antwoord: Hangt af vorige antwoord. Bedtijd tussen 22:00 (9 uur slaap) en 00:00 (7 uur slaap) of om 23:00 voor 8 uur slaap.
- Hier werkt doortellen goed om de slaapduur te bepalen. Vergelijk de berekende slaapduur met de slaaptijden in de tabel, waarbij elk kind in een andere categorie valt. Antwoord: 10,5 uur is voor beide kinderen genoeg. Voor een 5-jarige is het net genoeg, voor een 7-jarige is het prima.

OPDRACHT 7

Bespreek de kolomtitels en gegevens uit de tabel. Lees samen enkele waarden af. Vergelijk globaal met eigen tijdbesteding deelnemer per week.

Antwoorden: Kunnen verschillen. Mannen besteden meer tijd aan betaald werk (+9,4), vrouwen aan zorg (+7,4 en +1,6), bij scholing is er geen verschil. In totaal besteden mannen 0,3 uur meer.

Extra vragen:

- Zitten alle uren van de week vol met deze activiteiten? Antwoord: Nee, een week heeft $7 \times 24 = 168$ uur, in de tabel staan maar 46 uur!.
- Welke activiteiten zijn er nog meer? Antwoord: slapen, vrije tijd, .. (zie ook opdracht 8)

OPDRACHT 8

Bespreek de legenda en gegevens uit de grafiek. Vergelijk de indeling in categorieën met die van opdracht 7 en bespreek de verschillen. Onder persoonlijke tijd valt: slapen, eten en persoonlijke verzorging. Vrije tijd: is: hobby's, vrijwilligerswerk, sociale contacten, tv kijken, media, uitstapjes.

Antwoorden: dinsdag; 23 uur; bij het vergelijken zijn verschillende antwoorden mogelijk.

2. WAAR PAST DE TV

OPDRACHT 9 EN 10

Deze gaan over vrije tijd (bespreek dit) en rekenen met tijd (zie opmerkingen bij onderdeel 1.). Omrekenen van dag naar week (x7) en van uren naar minuten en omgekeerd (x 60 en : 60). Ga na of de deelnemer weet dat: 1 week = 7 dagen en 1 uur = 60 minuten.

Antwoorden:

- (9.) 6 uur en 16 minuten; 43 uur en 52 minuten ($7 \times 6 = 42$ uur, $7 \times 16 = 112$ minuten = 1 uur en 25 minuten); kwart van 24 is 6 uur, dus klopt ongeveer.
- (10.) Ongeveer 3 uur (precies: 2 uur en 53 minuten).

OPDRACHT 11

Bespreek het plaatje met de maten, laat deelnemer deze maten afmeten op muur of tafel om een idee te krijgen van de grootte. Neem samen de informatie over inch en cm door. Voeg eventueel extra aflees- of omrekenvragen toe. Antwoorden: zullen verschillen; het klopt ongeveer want $47 \times 2,5 = 117,5$.

OPDRACHT 12 T/M 14

Hier komen maten (in meters) met kommagetallen voor. Bespreek de uitleg hierover en vraag de deelnemer enkele getallen uit de tabel bij opdracht 12 voor te lezen en aan te wijzen op een meetlint. Kunnen ze ook getallen benoemen die tussen 2 getallen liggen, bijv. tussen 3,80 en 3,95? Bespreek ook de plattegrond.

Antwoorden:

- (12.) Grootste en kleinste; 1 meter en 20 cm en 3 meter en 95 cm.
- (13.) Alles tussen 1,20 en 2,45 m is goed; 1,50 m, 1,25 m, 2,15 m; antwoorden kunnen verschillen bijv. 1,45 m en 2,95 m.
- (14.) ongeveer 3 m; alle tv's vanaf 50 inch.

3. SPORTEN EN SPELLETJES

OPDRACHT 15 T/M 17

Deze opdrachten gaan over de kosten voor sportende kinderen. Bespreek of de deelnemers deze situatie (her) kennen: weten zij wat de kosten zijn en per welke periode die betaald worden? De deelnemers moeten informatie uit tabellen aflezen, selecteren, combineren en vergelijken en daarbij rekenen met tijd en geld (van maand naar jaar en vv). Bekijk en bespreek samen een voorbeeld uit de tabel.

Antwoorden:

- (15.) Fabian €183,-; Sarah uitgaande van 38 lessen, ongeveer €25,- + $38 \times €8,50 = €348,-$
- (16.) per maand is het voordeligst. Uitwerking: Ismael traint ongeveer 42 weken per jaar (ongeveer 10 maanden)
 - Maandabonnement voor 10 maanden kost $10 \times €30 = €300,-$
 - 4 x een 10-lessenkaart kost $4 \times €75 = €300$ dan nog 2 lessen = €20 erbij: €320,-
 - 42 losse lessen kost €420
 Sporten voor de 3 kinderen samen kost: €831,- daarbij kunnen nog kosten komen voor kleding en materialen en misschien extra kosten voor wedstrijden (inschrijving, vervoer etc.).
- (17.)

	kost	pakket	
Fa	€183	€275	Over: €92,-
Is	€300	€275	Tekort: €25,-
Sa	€348	€325	Tekort: €23

OPDRACHT 18 T/M 23

Deze opdrachten gaan over spelletjes waarbij gerekend wordt. Bespreek eerst (opdracht 18) of de deelnemer zelf dit soort spelletjes kent en speelt (bijv. met scores, dobbel-

stenen of de waarde van kaarten/stenen). Bespreek ook of de spelletjes die in de opdrachten voorkomen bekend zijn (mens erger je niet, yahtzee, wordfeud). Neem de spelletjes mee en speel ze samen met de deelnemers ter vervanging van de opdrachten.

OPDRACHT 19

Antwoorden: Kunnen verschillen: je ziet vakjes, sommige met letters, pionnen in 4 kleuren, verschillende aantallen per kleur, 1 dobbelsteen etc.; oma moet 5 gooien; teken de plekken op het bord: 1 in het 1e groene thuisvakje; 1 kan oma (zwart eraf gooien), 1 loopt 4 verder; antwoorden kunnen verschillen. Rood staat er goed voor.

OPDRACHT 20 EN 21

Deze opdrachten, vooral 21, kunnen lastig zijn als deelnemers het spel niet kennen. Sla ze dan over.

Antwoorden:

- (20.) 22; 12; 30 (als je alleen de ogen telt); antwoorden kunnen verschillen, bijvoorbeeld 4 vieren en 1 twee; 3 vijven en 1 drie; 2 zessen en 3 tweeën.
- (21.) 1-2-3-4 en 2-3-4-5 en 3-4-5-6; antwoorden verschillen: alle soorten full house en combinaties bij chance, carré of three of a kind:
 - 6-6-6-6-1;
 - 6-6-6-5-2;
 - 6-6-6-4-3;
 - 6-6-5-5-3;
 - 6-6-5-4-4;
 - 5-5-5-5-5.

OPDRACHT 22

Dit is een digitaal spelletje om tafels te oefenen.

https://www.digipuzzle.net/minigames/mathmaze/mathmaze_eduspel.htm. Bespreek met de deelnemer wat zij zich herinnert van tafels uit de eigen schooltijd of de schooltijd van (klein)kinderen. Als dit heel erg met angst is omgeven, sla de opdracht dan over. Bespreek samen het getallenveld en de betekenis van de rode pijlen. Vraag de deelnemer om goed te kijken naar de getallen in de slang van gekleurde vakjes: wat hebben die met elkaar te maken, bij welke tafel horen ze?

Antwoorden: Antwoorden verschillen, de tafel van 6; 48 (dus naar boven); antwoorden verschillen; kleur de route verder.

OPDRACHT 23

Kent de deelnemer dit spel of de bordvariant scrabble? Bespreek de afbeelding en regels.

Antwoorden: Antwoorden verschillen; 8; 2 keer woordwaarde; 12 pnt; antwoorden verschillen bijv. horizontaal onder het woord TAS zodat verticaal TAST ontstaat (21 punten); verticaal naast en onder BALENDE, horizontaal zie je dan JE (35); antwoorden verschillen.

4. EEN FEESTJE VOORBEREIDEN

Praat samen met de deelnemer over feestjes. Gaan ze weleens naar feestjes en geven ze weleens een feestje: Waarvoor? Wie komen er? hoe bereid je het voor? Etc..

OPDRACHT 24

Bespreek de planning voor of nadat de deelnemers de opdracht hebben uitgevoerd.

Antwoorden: zullen verschillen.

OPDRACHT 25 EN 26

Bespreek het kopen op internet. Hoe gaat dat? Waar let je op? In opdracht 26 doen de deelnemers dit zelf. Gebruik eventueel een digitaalkaart over kopen op internet.

Antwoorden:

- (25). Antwoorden zullen verschillen: slagroomtaart en appeltaart XL zijn voor 8 of meer personen. Als je kleinere stukken snijdt kun je natuurlijk ook een andere taart kiezen. Of je kunt er 2 nemen; antwoorden kunnen verschillen, het gaat om de combinatie prijs en aantal personen, je kunt de prijs per persoon schatten: alleen bij appeltaart XL is dat minder dan €1,-.
- (26). Antwoorden zullen verschillen.

OPDRACHT 27 EN 28

In deze opdrachten rekenen de deelnemers een recept voor 6 personen om naar 15 personen. Het gaat om verhoudingen en om de relatie tussen liter en milliliter. In opdracht 28 staan twee voorbeelden van een aanpak. Bespreek deze eventueel al na de eerste vraag over het water.

Antwoorden: (27.) 3 liter; gehakt 750 g, bouillon 5 blokjes, groenten 625 g, uien 2,5; kosten zullen verschillen, dit hangt onder andere af van de manieren van schatten/rekenen: van hele verpakking (bijv. 1 kg uien) of met de prijs per stuk (1 ui).

OPDRACHT 29

Deze opdracht gaat over het schatten van hoeveelheden en kosten van een lunch. In plaats van de genoemde gerechten kan de deelnemer dit ook doen voor een eigen keuze van lunchhapjes.

Antwoorden:

- aantal broodjes zal verschillen: 2 á 3 broodjes p.p. dus 30-45 broodjes is 5 - 7 zakken, dus 5 - 7 euro; kaas 480 : 20 = 48 : 2 = 24 plakken; is genoeg voor 24 broodjes, dus of 2 pakken kopen of andere beleg; 200 : 30 = 20 : 3 is ongeveer 7 broodjes, dat is niet genoeg, beter is 3 bakjes kopen.
- Schatting kosten: €7,- + €4, + €3,50 ongeveer €15 euro plus kosten van de soep.

COLOFON

De methode Succes! is een uitgave van Stichting Lezen & Schrijven.

Deze uitgave is ontwikkeld door Universiteit Utrecht in opdracht van en in samenwerking met Stichting Lezen & Schrijven. Met dank aan de Vrije Universiteit Amsterdam, afdeling VU-NT2.

Deze uitgave is onderdeel van het samenwerkingsprogramma Taal voor het Leven. Dit programma wordt aangeboden door Stichting Lezen & Schrijven en gefinancierd door de Rijksoverheid.

Fijn dat je Succes! Rekenen wilt gebruiken. Voor het begeleiden van deelnemers op basis van deze methode is een training voor vrijwilligers beschikbaar.

Kijk voor meer informatie op taalvoorhetleven.nl/succes.

Indien je (delen uit) deze uitgave wilt hergebruiken of kopiëren, werken we hier graag aan mee.

We vragen je dit vooraf af te stemmen met Stichting Lezen & Schrijven via info@lezenenschrijven.nl.

Augustus 2019 © Stichting Lezen & Schrijven, Den Haag

Met de boekjes van Succes! kun je beter leren lezen, spreken, schrijven en rekenen. Je leert ook beter omgaan met de computer en internet. Succes! is beschikbaar in drie niveaus. De methode bestaat uit een reeks boekjes rond situaties uit het dagelijks leven en werk. De boekjes kun je per niveau los gebruiken.

Ken je iemand die moeite heeft met lezen en schrijven of rekenen? Of ken je iemand die anderen graag wil helpen als taalvrijwilliger? Bel dan naar onderstaand telefoonnummer voor advies.

beter lezen en schrijven

 0800 023 44 44

www.taalvoorhetleven.nl